

Nota Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021-2025

Gemeente Renkum

Renkum, december 2021

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	4
2.	Samenvatting	5
3.	Inleiding	6
	3.1 Aanleiding	6
	3.2 Visiedocument	7
	3.3 Inwoners met een laag inkomen, (problematische) schulden en armoede	7
	3.4 Integraal minimabeleid	8
	3.5 Leeswijzer	8
4.	Ambitie, visie en doelstelling	9
	4.1 Ambitie gemeente Renkum	9
	4.2 Visie en leidende principes	9
	Voorkomen is beter dan genezen	9
	Zoveel als mogelijk op eigen kracht	9
	(Tijdelijk of langdurige) ondersteuning	9
	Keuzevrijheid	9
	Dorpsgericht werken en preventie	9
	Integraal en samenwerken	10
	Iedereen die kan werken aan het werk en werk moet lonen	10
	4.3 Doelstelling	10
	4.4 Doelgroep	10
5.	Terugblik en cijfers	12
	5.1 Terugblik minimabeleid 2015-2018	12
	5.2 Evaluatie KWIZ 2019	12
	Effecten gemeentelijke regelingen	12
	Verbeterpunten	12
	5.3 Feiten en cijfers	13
	Huishoudens met een laag inkomen	13
	5.4 Aantallen gebruikers en gebruik	14
	Bijzondere bijstand	14
	GelrePas	15
	Kindpakket (Stichting Leergeld Arnhem)	16
	5.5 Datagericht werken	17
	Dorpsgericht	17
	Bereik en gebruik	17
6.	Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021-2025	18
	6.1 Aanpak	18
	Flexibel beleid	18
	6.2 Aandachtsgroepen	18
	Kinderen en jongeren	18
	Werkende armen	18
	Bijstandsgerechtigden	18
	Ouderen	19
	Geen laag inkomen, wel (risico op) armoede	19
	6.3 Actiepunten	19
	Iedereen die kan werken aan het werk en werk moet lonen	20
	De doorontwikkeling van de GelrePas	20
	Bestrijden kinderarmoede	20
	Samenwerking met inwoners en netwerkpartners	21
7.	Financieel kader	22
	6.1 Meerjarenbegroting 2021-2025	22

	Budget GelrePas 2021-2025	22
Bijlagen		
	I. Doorontwikkeling re-integratie	23
	II. Doorontwikkeling GelrePas	24
	III. Doorontwikkeling samenwerking met inwoners en netwerkpartners	26
	IV.	

1. Voorwoord

Armoede en schulden drukken een stempel op het leven van zo'n veertienhonderdvijftig huishoudens in onze gemeente. Althans, dat zijn de huishoudens die een inkomen hebben tot 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum. In een rijk land als Nederland vind ik dit onaanvaardbaar. Vooral kinderen die opgroeien in armoede hebben daar vaak hun hele leven last van. Het betekent nog veel te vaak dat ze hun talenten niet kunnen ontplooiën en niet dezelfde kansen krijgen als kinderen die in huishoudens opgroeien waar meer te besteden is.

Als gemeente Renkum kunnen wij helaas niet alle financiële problemen oplossen. Deze worden te sterk beïnvloed door factoren die zich buiten onze invloedssfeer bevinden, denk daarbij aan de verdeling van toeslagen, wetgeving, en persoonlijke omstandigheden van onze inwoners. Dat neemt niet weg dat we een stevige ambitie moeten neerzetten als het gaat om het voorkomen en verzachten van armoede en schulden. Het is simpelweg te belangrijk dat iedereen kan meedoen in onze samenleving, en meedoen kost nou eenmaal geld.

Met de beleidsnota *Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021-2025* leggen we onze wensen en ambities vast voor een minimabeleid dat onze inwoners ondersteunt bij het participeren in onze gemeente. Het nieuwe beleid is erop gericht om beter aan te sluiten bij de hulpvraag en de behoefte van de inwoners in de gemeente Renkum. Dit doen we door dorpsgericht te werken, dat betekent dat we aan de hand van gerichte informatie onze producten en diensten inzetten op de plekken waar ondersteuning nodig is.

Het budget voor minima in de gemeente Renkum is beperkt, terwijl onze ambitie groot is. De kans bestaat dat bijvoorbeeld de GelrePas aan zijn eigen succes ten onder kan gaan als we in de toekomst niet meer middelen reserveren voor inwoners die dat het hardst nodig hebben.

Joa Maouche

Wethouder minimabeleid

1. Samenvatting

Integraal en activerend minimabeleid

Aanleiding 1: Evaluatieonderzoek huidig minimabeleid

Verbeterpunten op het gebied van re-integratie en minimaregelingen

Aanleiding 2: Opdracht vanuit de Kadernota Sociaal Domein (2020-2022)

Doorontwikkelen op de punten flexibel beleid, werk moet lonen, de GelrePas en bestrijden kinderarmoede

Aanleiding 3: Maatschappelijke veranderingen

De coronapandemie kan zorgen voor financiële gevolgen voor inwoners

Ambitie

Het is onze ambitie dat onze inwoners kunnen deelnemen aan onze samenleving. We willen voorkomen dat een laag inkomen of armoede er de oorzaak van is dat inwoners niet mee kunnen doen in Renkum

Visie

Wij sluiten aan bij de eigen kracht en eigen wens van de inwoner. Wij bieden ondersteuning als inwoners dat willen

Doelstelling

We willen zoveel als mogelijk voorkomen dat inwoners met een laag inkomen in armoede leven én armoede verzachten en bestrijden

Speerpunten

Zoveel mogelijk op eigen kracht

Meer keuzevrijheid

Iedereen die kan werken aan het werk en werk moet lonen

Dorpsgericht werken

Wat gaan we doen?

Flexibel beleid

Werk moet lonen

De doorontwikkeling van de GelrePas

Bestrijden kinderarmoede

Effecten

Een meer effectieve integrale samenwerking waardoor we beter aansluiten bij de vraag en behoefte van de inwoners

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen meedoen in de maatschappij

Inwoners hebben keuzevrijheid bij het gebruiken van de GelrePas

Kinderen krijgen dezelfde kansen om zich te ontwikkelen

2. Inleiding

Inwoners met een laag inkomen en/of (problematische) schulden hebben financiële stress¹. Dit wordt verergerd door het feit dat er een taboe rust op het hebben van weinig financiële middelen en betalingsachterstanden of (problematische) schulden. Inwoners vinden het daarom lastig om tijdig hulp te vragen.

Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat **financiële stress**, invloed heeft op de gezondheid van inwoners². Deze stress kan leiden tot bijvoorbeeld schaamte, eenzaamheid en andere gezondheidsklachten.

De kans dat inwoners er in inkomen op achteruit gaan en/of (problematische) schulden krijgen lijkt groter te worden. In onze huidige maatschappij zijn meer inwoners afhankelijk van flexwerk, waardoor zij in een structureel onzekere positie verkeren³. Onverwachte gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld een echtscheiding of een verandering in wet- en regelgeving kan leiden tot financiële veranderingen die voor mensen moeilijk op te vangen zijn.

Onverwachte gebeurtenissen zijn ingrijpend, omdat mensen hun leven hebben ingericht in lijn met hun inkomen. Het is een uitdaging om de vaste lasten aan te passen aan een nieuw inkomen. Denk aan doorlopende abonnementen, huur of een hypotheek enzovoort. Er is dan een risico op het ontstaan van betalingsachterstanden of (problematische) schulden.

Een stijging van het inkomen is ook een risico. Inkomenswijzigingen die niet direct en correct worden doorgegeven aan de Belastingdienst, kunnen later leiden tot forse terugvorderingen met betrekking tot de toeslagen. Bij een relatief laag inkomen kan dit direct leiden tot (problematische) schulden.

Er zijn **grote gevolgen voor kinderen die binnen deze gezinnen opgroeien**⁴. Ouders van deze kinderen hebben onvoldoende geld om hun kinderen mee te laten doen met wat de maatschappij normaal vindt. Dit heeft een negatieve invloed op de mentale gezondheid en het welzijn van deze kinderen en op hun volwassen toekomst.

2.1 Aanleiding

De aanleiding voor deze nota is driedelig:

- Opdracht vanuit de *Kadernota Sociaal Domein 2020-2022*;
  - o De GelrePas doorontwikkelen en het Kindpakket uitbreiden;
  - o Werk moet lonen;
  - o Beleid flexibel formuleren.
- Minima-effectrapportage (KWIZ 2019) verwerken;
- Maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder de gevolgen van de coronapandemie;
  - o De coronapandemie is een recente ontwikkeling, waarvan de gemeente Renkum nog niet volledig weet wat de (financiële) gevolgen zijn voor inwoners op korte en lange termijn.

---

¹ Divosa: Omgaan met kinderarmoede in het sociaal domein: Handreiking voor professionals (juni, 2021). Te raadplegen via: https://www.divosa.nl/sites/default/files/onderwerp_bestanden/digitale_handreiking_omgaan_met_kinderarmoede_sociaal_domein_juni2021.pdf

² Starrin, B., Åslund, C., & Nilsson, K. W. (2009). Financial stress, shaming experiences and psychosocial ill-health: Studies into the finances-shame model. *Social Indicators Research*, 91(2), 283-298.

³ CBS: Profiel van flexwerkers in Nederland, 2003-2019: Wie zijn ze, waar werken ze en hoe is hun werk- en inkomenszekerheid (19 januari, 2021). Te raadplegen via: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2021/profiel-van-flexwerkers-in-nederland-2003-2019?onepage=true#c-7--Conclusie>

⁴ Gemeente Renkum: Kansen voor alle kinderen (2017). Te raadplegen via https://www.renkum.nl/Bestuur/Regelgeving/Beleidsregels_en_notas/Sociaal_domein/Kansen_voor_alle_kinderen

Daarnaast zijn er vanuit de reacties van de Jongerenraad, de Adviesraad Sociaal Domein, de ervaringen en de signalen van onze netwerkpartners en inwoners diverse verbeterpunten naar voren gekomen. Deze punten zijn eveneens in deze nota verwerkt.

2.2 Visiedocument

De nota *Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021-2025* is een **visiedocument** en geen uitvoeringsplan.

Om te bewerkstelligen dat het beleid flexibel is en makkelijk aangepast kan worden aan veranderende omstandigheden, zal meer nadruk gelegd worden op de uitgangspunten en de gewenste resultaten en wat minder op de concrete uitwerking.

Deze nota kenmerkt zich door terug- en vooruitkijken. Het is **geen nieuwe strategie**, niet een heel andere richting. We kijken in dit plan naar wat de beleidsnota *Naar een integraal en activerend minimabeleid 2015-2018* heeft opgeleverd, wat we aan de hand van de minima-effectrapportage⁵ willen behouden en verbeteren, en hoe wij in de periode van 2021 tot en met 2025 inwoners met een laag inkomen en/of (problematische) schulden ondersteunen om te blijven participeren in de maatschappij.

2.3 Inwoners met een laag inkomen, (problematische) schulden en armoede

Ons minimabeleid richt zich primair op inwoners met een laag inkomen en (problematische) schulden. In onze gemeente hebben inwoners een laag inkomen wanneer **het gezamenlijk inkomen van een huishouden lager ligt dan 120% van het Wettelijk Sociaal Minimum (WSM)**. Het WSM is gelijk aan de hoogte van een bijstandsuitkering, als zij die zouden ontvangen. Wanneer het in deze nota gaat over inwoners met een laag inkomen (minima), dan gaat het over deze doelgroep.

Inwoners hebben (problematische) schulden wanneer ten minste één persoon uit een huishouden voldoet aan minimaal één van de tien opgestelde criteria door het CBS⁶. Voorbeelden van de criteria zijn het volgen van een WSNP-traject of het niet betalen (minimaal zes maanden) van zorgpremie. Wanneer het in deze nota gaat over (problematische) schulden, dan gaat het over inwoners met dergelijke problematische schulden, die in het traject schuldendiensterlening zitten.

Een laag inkomen en leven in armoede is niet één op één hetzelfde.

Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP)⁷ **leven mensen in armoede** wanneer ze langere tijd niet de middelen hebben voor goederen en voorzieningen die in hun samenleving als minimaal noodzakelijk gelden.

De definitie van armoede bevat dus een aantal persoons- en contextafhankelijke begrippen. Als zodanig is het eerder een **subjectief** dan een objectief begrip.

Wat is bijvoorbeeld een langere tijd? Is dé samenleving voor iedere inwoner hetzelfde begrip? Wat is minimaal noodzakelijk?

Dit subjectieve in het begrip armoede, maakt dat de ene inwoner met een laag inkomen en weinig financiële middelen, zich niet arm voelt, maar de andere inwoner wel. Dit heeft niet altijd een directe relatie met de feitelijke hoogte van het inkomen. Ook inwoners met een hoger inkomen kunnen armoede ervaren, omdat zij bijvoorbeeld door hun schuldensituatie of hoge vaste lasten voor langere tijd niet beschikken over voldoende middelen.

In de rest van deze nota gebruiken we het begrip 'armoede'. Met het begrip armoede bedoelen we dan inwoners met een laag inkomen tot 120% van het WSM en/of (problematische) schulden, die armoede ervaren. Het begrip 'armoede' bevat dan zowel een objectief als subjectief element.

Met het minimabeleid willen wij zoveel als mogelijk voorkomen dat inwoners in armoede leven én armoede verzachten en bestrijden.

Dit betekent dat ons beleid zich niet uitsluitend richt op de **'harde' kant** van het bestrijden van armoede door het opzetten van inkomensondersteunende regelingen, maar ook op de **'zachte'**

⁵ KWIZ: Evaluatie minimabeleid 2019 gemeente Renkum (2019).

⁶ CBS: Verkenning geregistreerde problematische schulden (2020).

⁷ SCP: Armoede in kaart (2019). Te raadplegen via: <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2019/wat-is-armoede/>

kant. Wat maakt dat inwoners armoede ervaren? En hoe kan de gemeente Renkum inwoners stimuleren en wat kan de gemeente Renkum faciliteren, zodat inwoners blijven participeren in onze gemeente.

2.4 Integraal minimabeleid

Met het gemeentelijk minimabeleid wordt integraal samengewerkt binnen het sociaal domein en tussen de drie beleidsterreinen: re-integratie (werk en participatie), minimabeleid en schulddienstverlening. Dit is belangrijk, omdat inwoners problemen hebben op verschillende levensgebieden. Door hecht samen te werken, werken we aan een gezonde en veilige Renkumse samenleving voor alle inwoners.

2.5 Leeswijzer

Deze beleidsnota bestaat uit 6 hoofdstukken. In hoofdstuk 1 is een samenvatting van deze nota weergegeven in de vorm van een infographic. In hoofdstuk 2 is de inleiding en aanleiding beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 de ambitie, visie en doelstellingen van onze gemeente weergegeven. Opeenvolgend, in hoofdstuk 4, worden de feiten en cijfers van onze gemeente beschreven en de uitkomsten van de minima-effectrapportage weergegeven. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de doorontwikkeling van het minimabeleid voor de periode 2021-2025. In het laatste hoofdstuk worden de financiën weergegeven.

Tenslotte zijn een aantal bijlagen toegevoegd die verdiepende achtergrondinformatie geven:

- I. Doorontwikkeling re-integratie
- II. Doorontwikkeling GelrePas
- III. Doorontwikkeling samenwerking met inwoners en netwerkpartners

. Ambitie, visie en doelstelling

.1 Ambitie gemeente Renkum

De gemeente Renkum heeft haar ambitie voor haar inwoners als volgt omschreven:

Het is onze ambitie dat we samen met inwoners, ondernemers en organisaties werken aan een samenleving waaraan iedereen kan deelnemen⁸.

Deze brede ambitie vertalen wij in deze visienota minimabeleid als volgt:

Wij willen dat al onze inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving. We willen voorkómen dat een laag inkomen, (problematische) schulden of armoede er de oorzaak van is dat inwoners niet mee kunnen doen in de gemeente Renkum.

.2 Visie en leidende principes

Net als bij andere beleidsterreinen sluit de gemeente Renkum aan op de eigen kracht en de eigen mogelijkheden van de inwoner. Wij ondersteunen onze inwoners, als zij dat willen.

Om onze ambitie te verwezenlijken benoemen we een aantal leidende principes (onder andere uit de *Kadernota Sociaal Domein 2020-2022*), die gezamenlijk onze visie op het minimabeleid vormen.

Voorkomen is beter dan genezen

Met preventieve instrumenten en vroegsignalering voorkomen wij dat inwoners in armoede en (problematische) schulden terechtkomen.

Zoveel als mogelijk op eigen kracht

De gemeente Renkum faciliteert de inwoner om (zoveel als mogelijk) op eigen kracht uit armoede en (problematische) schulden te komen en te blijven. Wij verwachten daarbij een actieve houding en eigen verantwoordelijkheid van de inwoner bij het oplossen van hun problemen. We ondersteunen de inwoner bij het blijven participeren in de samenleving, als de inwoner dat wil. We willen hiermee de zelfredzaamheid bevorderen en een terugval voorkomen.

Tijdelijke en langdurige ondersteuning

We ondersteunen inwoners die dat willen, **tijdelijk** die in staat zijn om zelf uit armoede en/of (problematische) schulden te komen en **langdurig** voor hen die dat niet kunnen.

Keuzevrijheid

We bieden meer keuzevrijheid aan inwoners. Zo willen wij beter voldoen aan de hulpvraag en de behoefte van inwoners met een laag inkomen en (problematische) schulden⁹. Inwoners met een GelrePas (hierna: pashouders) krijgen daarom meer keuzevrijheid bij het besteden van hun persoonlijk tegoed.

Dorpsgericht werken en preventie

De gemeente Renkum richt zich op het samen organiseren en onderhouden van goede zorg en ondersteuning. Daarbij doen wij nu meer aan preventie. Hiervoor zet de gemeente Renkum zich in op dorpsgericht werken. Dat betekent dat we onze inspanningen afstemmen op de behoeften van onze inwoners in de dorpen. We willen weten wat er speelt op dorpsniveau en we gebruiken onze producten en diensten om aan de behoeften van een dorp en zijn verschillende doelgroepen te voldoen.

De huidige structuur van onze dorpen biedt een constructieve samenwerking tussen de gemeente Renkum, huisartsen, organisaties en buurt- en wijkverenigingen zoals Renkum voor Elkaar, Rechtswinkel Renkum, Interkerkelijke Diaconie, bibliotheek Veluwezoom, MEE Gelderse poort, Vluchtelingenwerk, Stichting Leergeld Arnhem, de voedselbank en overige netwerkpartners¹⁰.

⁸ Gemeente Renkum: Begroting 2022 (2021)

⁹ Gemeente Renkum: Kadernota Sociaal Domein (2020-2022).

¹⁰ Netwerkpartners zijn organisaties die bijdragen aan de realisatie buiten onze gemeente en/of professioneel betrokken zijn bij de inwoners van de gemeente Renkum.

De gemeente Renkum geeft ruimte aan initiatieven uit de samenleving¹¹, door samen te werken met inwoners en hierboven genoemde netwerkpartners. Met het dorpsgericht werken zetten we ondersteuning in op plekken waar meer hulp nodig is. Ook verbeteren we de vindbaarheid van ondersteuning in de dorpen van de gemeente Renkum.

Integraal en samenwerken

Het behalen van onze doelen kunnen we niet alleen. In het kader van dorpsgericht werken wordt binnen de dorpen samengewerkt met hierboven genoemde netwerkpartners. Maar ook met andere maatschappelijke organisaties en bedrijven wordt samengewerkt. Voorbeelden zijn het onderwijs en energiebedrijven.

Daarnaast is het ook belangrijk om vanuit verschillende beleidsterreinen met elkaar samen te werken, om zo een integrale aanpak te bevorderen. Binnen de gemeentelijke organisatie zijn dat de collega's in het sociaal domein en met name de consultants werk en inkomen, Wmo, Jeugd en schulddienstverlening.

Specifiek voor het minimabeleid is het aansluiten op het re-integratiebeleid en het beleid schulddienstverlening. Deze nota formuleert dan ook overkoepelende uitgangspunten voor het re-integratiebeleid en het beleid schulddienstverlening.

Iedereen die kan werken aan het werk en werk moet lonen

Ons uitgangspunt is dat een vraag om een uitkering een vraag om een baan is. Het is aan de gemeente Renkum om inwoners te ondersteunen als zij dat willen. Wij gaan uit van ieders mogelijkheden en competenties en ondersteunen inwoners bij het vinden van een passende baan. Parttime werk levert niet altijd voldoende op om armoede en/of (problematische) schulden op te lossen. Wij zorgen ervoor dat werken en meedoen loont, zowel financieel als maatschappelijk.

.3 Doelstelling

Zoals in de inleiding benoemd is de doelstelling van het doorontwikkelde integraal en activerend minimabeleid:

Zoveel als mogelijk voorkomen dat inwoners in armoede terechtkomen én armoede verzachten en bestrijden.

Dit betekent dat ons beleid zich niet uitsluitend richt op de 'harde' kant van het bestrijden van armoede, door het opzetten van inkomensondersteunende regelingen, maar ook op de 'zachte' kant. Wat maakt dat inwoners armoede ervaren en hoe kunnen we alle inwoners stimuleren om te blijven participeren in de samenleving.

Als gemeente kunnen we makkelijker de 'harde' kant organiseren en regelen, door passende voorzieningen voor onze inwoners te ontwikkelen. Voor de 'zachte' kant hebben we alle dorpen van de gemeente Renkum nodig. Preventief werken in de dorpen is noodzakelijk, om juist het ervaren van armoede te voorkómen en te bestrijden. Dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 5.

.4 Doelgroep

De doelgroep van het minimabeleid zijn huishoudens met een gezamenlijk inkomen **lager dan 120%** van het WSM en inwoners met (problematische) schulden). Het gaat hierbij om inwoners met een uitkering op het minimumniveau, zoals bijvoorbeeld de bijstandsuitkering (vanuit de Participatiewet). Het kan bijvoorbeeld ook gaan om ouderen met weinig of geen pensioen of zzp'ers met een laag inkomen. Daarnaast komt het steeds vaker voor dat inwoners die wél een hoger inkomen hebben toch in de problemen komen door hoge vaste lasten of **(problematische) schulden** (en beslagleggingen).

Ook hebben we in deze nota specifiek aandacht voor de **kinderen en jongeren** die binnen deze gezinnen opgroeien.

---

¹¹ Gemeente Renkum: Dorpsgericht werken. Te raadplegen via: <https://renkum.begroting-2021.nl/p10587/3b-dorpsgericht-werken>

4. Terugblik en cijfers

4.1 Terugblik minimabeleid 2015-2018

Het minimabeleid voor de periode 2015-2018 is indertijd opgesteld naar aanleiding van lokale en landelijke ontwikkelingen, waaronder extra Rijksmiddelen vanwege de overdracht van taken uit de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie Eigen risico (CER), die besteed werden binnen het minimabeleid.

De nota 2015-2018 bevatte een herijking van de instrumenten waarmee we inwoners die dit niet (geheel) op eigen kracht kunnen ondersteunen bij hun maatschappelijke participatie, als zij dat willen.

Doelstellingen in het minimabeleid 2015-2018 waren:

- Het verbeteren van de inkomenspositie van inwoners en het uniformeren van de inkomensgrens tot 120% van het WSM voor minimaregelingen, om armoede te verzachten en bestrijden;
- Inwoners ondersteunen bij het behouden van goede gezondheidszorg, door middel van een collectieve zorgverzekering van Menzis;
- Armoede voorkomen en verzachten door inwoners met een langdurig zeer laag inkomen (minimaal 36 maanden een inkomen niet hoger dan 105% van het WSM) te ondersteunen, door middel van de individuele inkomensloeslag;
- Het stimuleren van deelname aan sport, cultuur, educatie en recreatie, door middel van de GelrePas;
- Het voorkomen van (problematische) schulden, door middel van initiatieven gericht op preventie en nazorg.
- Specifieke aandacht voor kinderen opgroeien in gezinnen met een laag inkomen en/of (problematische) schulden. In de nota *Kansen voor alle kinderen* is invulling gegeven aan hoe alle kinderen uit deze gezinnen mee kunnen blijven doen in onze gemeente¹².

In 2019 is het besluit genomen om de collectieve zorgverzekering van Menzis per 1 januari 2020 af te schaffen. Gebleken is dat inwoners met gebruik van Polswijzer vaak goedkoper een passende zorgverzekering kunnen afsluiten. Ook zijn er vrijwilligers die inwoners ondersteunen bij het vinden van de best passende zorgverzekering.

4.2 Evaluatie KWIZ 2019

Het KWIZ heeft in 2019 op verzoek van de gemeente Renkum evaluatieonderzoek gedaan naar het beleidsplan *Naar een integraal en activerend minimabeleid 2015-2018*.

Effecten gemeentelijke regelingen

Er is onderzocht wat de effecten zijn van het landelijke en lokale beleid op de inkomens van de minima en op de inkomensgroep (van werkenden) die daar net boven zaten.

Inwoners met een laag inkomen ontvangen financieel gezien meer geld van het Rijk. Maar de gemeente biedt de inwoners meer (sociale) steun.

De gemeentelijke regelingen zorgen ervoor dat inwoners met een laag inkomen meer ruimte overhouden voor vrije besteding.

Verbeterpunten

Uit het evaluatieonderzoek kwamen diverse verbeterpunten naar voren.

Veel inwoners die deelnamen aan het evaluatieonderzoek gaven aan regelingen te missen. Voornamelijk waren dit regelingen voor zorgkosten, reiskosten en leuke activiteiten voor volwassenen.

Ook vonden inwoners het aanbod van de GelrePas te veel in Arnhem gecentraliseerd en sloot het aanbod niet altijd aan bij de behoefte van de pashouders.

Wij ondersteunen inwoners, die dat willen, bij het vinden van een best passende zorgverzekering door middel van Polswijzer en met behulp van vrijwilligers.

---

¹² Gemeente Renkum: Kansen voor alle kinderen (2017). Te raadplegen via https://www.renkum.nl/Bestuur/Regelgeving/Beleidsregels_en_notas/Sociaal_domein/Kansen_voor_alle_kinderen

Ook ondersteunen wij inwoners bij het maatschappelijk participeren, door middel van een breder aanbod in de dorpen en daarbuiten, dat beter aansluit bij de behoefte van de pashouders.

Uit het evaluatieonderzoek blijkt ook dat onze regelingen nog niet altijd bekend zijn bij onze inwoners. De informatievoorziening en communicatie over de minimaregelingen kan verbeterd worden, om zo de bekendheid van de minimaregelingen bij de doelgroep en daarmee het gebruik van de minimaregelingen te vergroten.

Wij verbeteren onze informatievoorziening en communicatie door middel van de minimafolder en de folder over het Kindpakket die halfjaarlijks worden geüpdatet.

De minimafolder bevat een overzicht van onze minimaregelingen van de gemeente Renkum en de netwerkpartners, de folder van het Kindpakket van alle kindvoorzieningen.

De folders zijn te vinden op locatie bij onze netwerkpartners in de dorpen. Bovendien komen de minimaregelingen en de netwerkpartners op de website en app van de GelrePas te staan. Zo zorgen we voor meer bekendheid bij onze inwoners over onze minimaregelingen.

4.3 Feiten en cijfers

Naast een evaluatieonderzoek naar de beleidsnota *Naar een integraal en activerend minimabeleid 2015-2018*, heeft de KWIZ in 2019 onderzoek gedaan naar huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Renkum. Een dergelijk omvangrijk onderzoek heeft sinds die tijd niet meer plaatsgevonden.

Voor wat betreft het algemene beeld van de gemeente Renkum zullen we deze gegevens gebruiken.

Waar het gaat om meer specifieke gegevens gebruiken we data uit 2020/2021 vanuit andere bronnen.

Huishoudens met een laag inkomen

Veel regelingen in onze gemeente hebben een inkomensgrens van 120% van het WSM. In 2019 waren er in onze gemeente ongeveer 1.450 huishoudens met een laag inkomen. Dat was lager (14%) dan het landelijk gemiddelde.

Aantal huishoudens (cumulatief) met een laag inkomen weergegeven.

Inkomen	Frequentie	Cumulatief aantal	Cumulatief aandeel
Tot 100% WSM	900	900	6,2%
Tot 110% WSM	250	1.150	8,0%
Tot 120% WSM	300	1.450	10,0%
Tot 130% WSM	150	1.600	11,1%
Overige inkomens	12.861	12.861	89,9%
Totaal	14.461	14.461	100%

Tabel 1: Omvang van huishoudens naar inkomen in de gemeente Renkum in 2019.

Er zijn in totaal 550 huishoudens die dus een inkomen hebben van meer dan 100% van het WSM maar minder dan 120% van het WSM. Het is juist deze doelgroep die moeilijker te bereiken is.

Inkomensbron; huishoudens met een laag inkomen.

Categorie	100% WSM		120% WSM	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Inkomensbron				
Bijstand inkomen	530	59%	530	37%

AOW inkomen	180	20%	400	27%
Ander inkomen	190	21%	520	36%
Totaal	900	100%	1.450	100%
Huishoudtype				
Alleenstaand	470	52%	830	57%
Eenoudergezin	100	11%	130	9%
Meerpersoons zonder kinderen	160	18%	300	21%
Meerpersoons met kinderen	170	19%	190	13%
Totaal	900	100%	1.450	100%

Tabel 2: Verdeling naar kenmerken in de gemeente Renkum in 2019.

In deze tabel valt het op dat 63% van de huishoudens met een laag inkomen (tot 120% van het WSM) geen bijstandsuitkering hebben. Een belangrijk deel van deze groep heeft AOW. Maar daarnaast is er nog een groep die bijna net zo groot is als het aantal bijstandsgerechtigden en die een andere inkomensbron heeft.

Ook opvallend is dat alleenstaanden oververtegenwoordigd zijn. Zowel op het niveau van 100% als van 120% van het WSM, is meer dan 50% van de groep alleenstaand. Eveneens opvallend is dat wat betreft de huishoudens met kinderen de meeste huishoudens een gezamenlijk inkomen tot 100% van het WSM hebben. De groep neemt naar de 120% van het WSM maar weinig toe.

4.4 Aantallen gebruikers en gebruik

In het jaar 2021 zijn er rond de 500 huishoudens die een bijstandsuitkering voor levensonderhoud ontvangen. Hier zijn de inwoners met zak- en kleedgeld en de inwoners die gebruik maken van de Tozo niet meegerekend.

We weten dat de doelgroep die nu gebruik maakt van de minimaregelingen lang niet de volledige groep is die er gebruik van zou mógen maken.

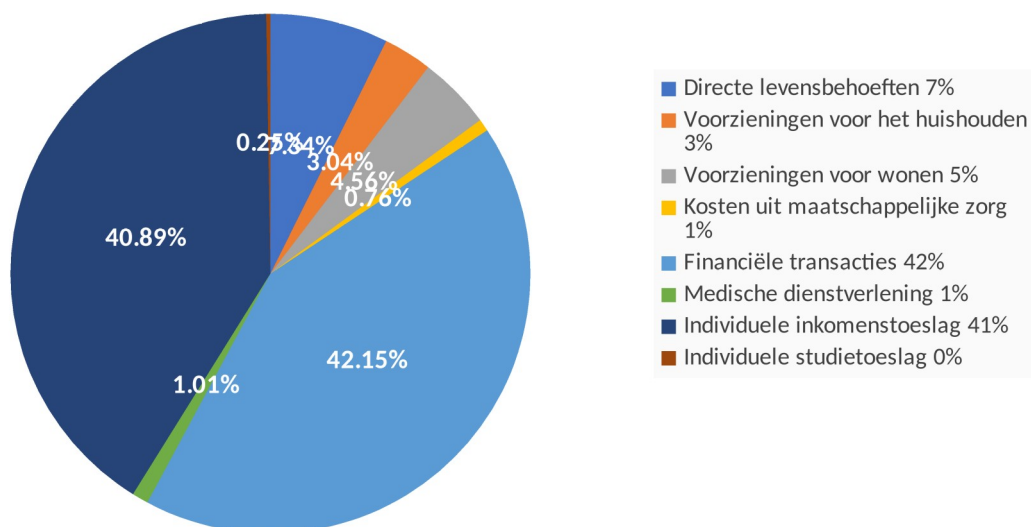
Met name de groep werkenden met een laag inkomen maakt nog niet altijd gebruik van de minimaregelingen. Of dit door onbekendheid komt of schaamte of de drempel om het vrij lastige administratieve proces aan te gaan, is ons op dit moment onbekend. Het kan ook zijn dat inwoners geen behoefte hebben om gebruik te maken van gemeentelijke minimaregelingen.

Bijzondere bijstand

Naar verwachting zal er in 2021 870 keer (580 tot en met augustus) een beroep gedaan worden op de bijzondere bijstand. Hiervan zijn de meeste inwoners bij ons als gemeente bekend, omdat zij een bijstandsuitkering hebben.

In het cirkeldiagram hieronder is te zien hoe de verdeling is van de kostensoorten waar we bijzondere bijstand voor hebben verstrekt in 2020. De interpretaties van de grafieken hebben we niet.

Bijzondere bijstand per kostensoort in 2020

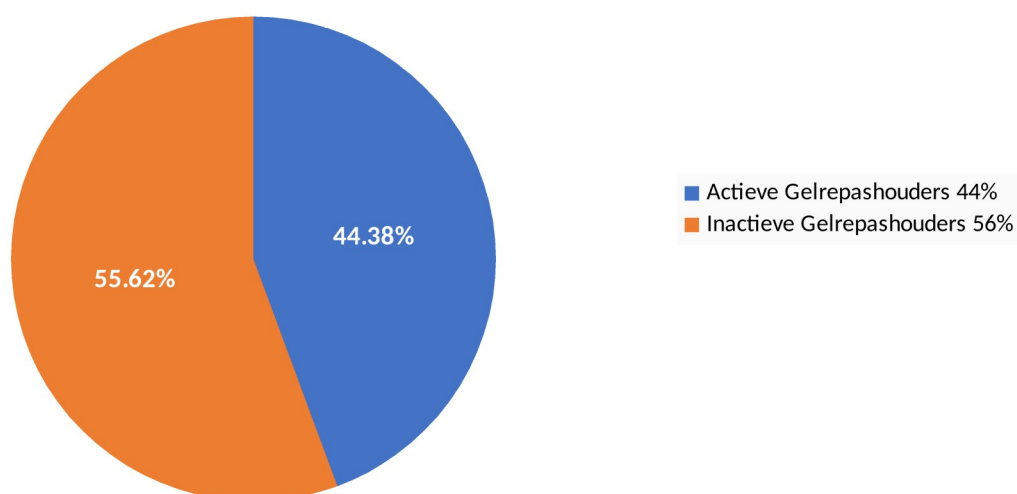

Verreweg het meest wordt de individuele inkomensvoetstuk (bestemd voor meerjarige minima) en bijzondere bijstand voor financiële transacties gebruikt. Deze laatste betreft meestal bewindvoeringskosten, al dan niet in verband met schulden.

GelrePas

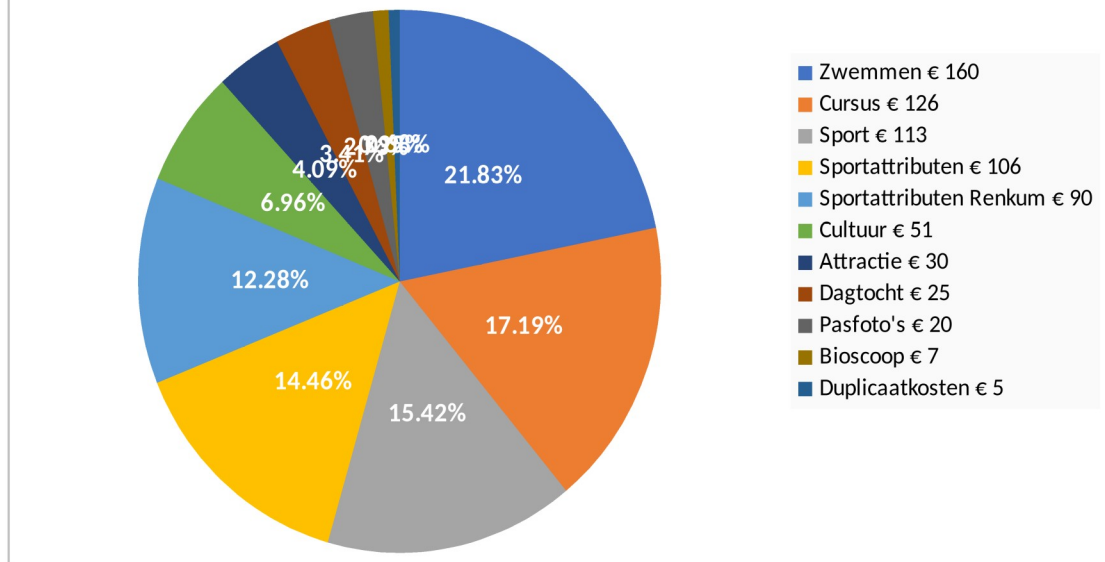
In september 2021 waren er in totaal in onze gemeente 1.147 pashouders. Net als in 2020 gebruikt 44% de pas actief en wordt de pas bij 56% niet gebruikt. We hopen op meer gebruik met de huidige aanpassingen en meer keuzevrijheid.

Gelrepashouders in 2021

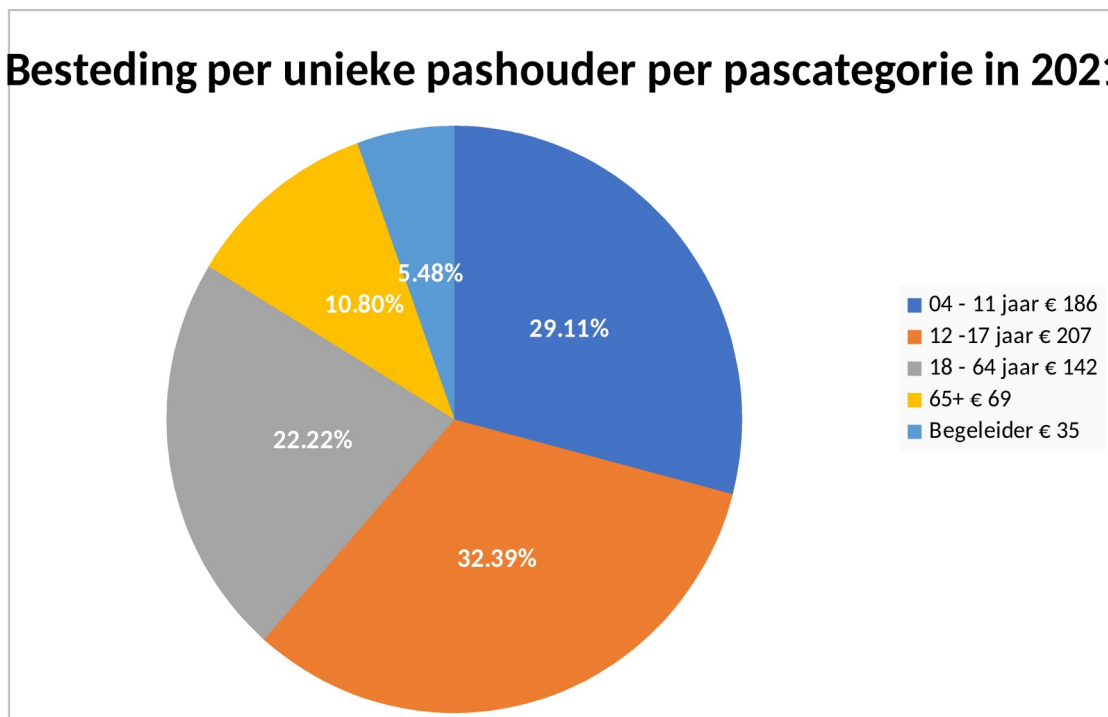
In onderstaande cirkeldiagram is te zien aan welke activiteiten het tegoe van de pas in 2021 is gebruikt. Sport is als we contributie en sportattributen bij elkaar optellen de nummer één. Sport wordt gevolgd door zwemmen en besteding aan een cursus.

Gemiddelde besteding per pashouder per categorie in 2021

Tenslotte is in onderstaande cirkeldiagram te zien, hoe hoog de bestedingen zijn uitgesplitst naar leeftijdscategorie. Het gebruik van de tieners is het hoogst, gevolgd door kinderen van 4-11 jaar.

Besteding per unieke pashouder per pascategorie in 2021

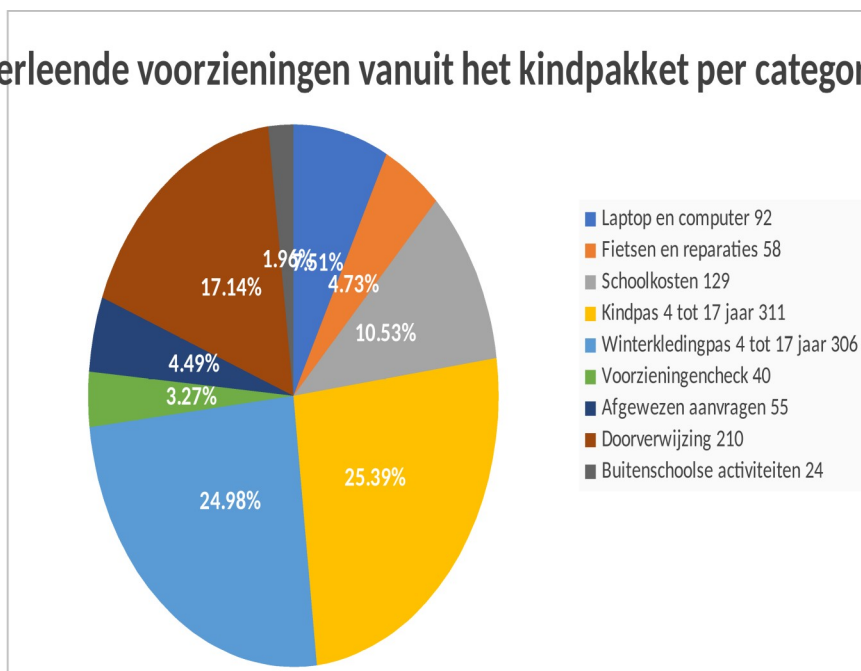

Kindpakket (Stichting Leergeld Arnhem)

In onderstaande cirkeldiagram is het gebruik per voorziening uit het Kindpakket in 2020 te zien.

Aantal verleende voorzieningen vanuit het kindpakket per categorie in 2020

4.5 Datagericht werken

Dorpsgericht

Om dorpsgericht te werken hebben we informatie nodig over de bevolkingsopbouw in de dorpen én het bereik en het gebruik van de minimaregelingen.

Deze informatie hebben we niet van de één op de andere dag. Het is een proces. Aankomende jaren gaan wij daarom inzichtelijk maken per dorp hoe groot de doelgroep is en welke aandachtsgroepen (zie 5.2) wellicht zijn oververtegenwoordigd.

Op korte termijn verwachten we het gebruik van de postcodegegevens van de GelrePas te kunnen koppelen aan de omvang van de doelgroep van het minimabeleid. Op deze manier kunnen we ook zien, waar we extra voorlichting moeten geven over de GelrePas.

Bereik en gebruik

Op dit moment hebben we wel inzicht in de aantallen gebruikers en ook op welke manier zij voorzieningen gebruiken. We kunnen geen verdiepende analyse maken, welke groepen we wel goed bereiken en welke juist niet.

Zoals in 4.4 al benoemd, weten we uit ervaring dat onze minimaregelingen vooral door inwoners met een bijstandsuitkering worden gebruikt. We kunnen dit op dit moment nog niet onderbouwen met cijfers, omdat we de data nog niet goed ingericht hebben.

Voor de toekomst willen we de systemen zo inrichten dat we de resultaten en het bereik van ons minimabeleid kunnen meten.

5. Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021-2025

5.1 Aanpak

Van nature zijn wij een wendbare organisatie, zodat we kunnen aansluiten op wat onze samenleving verlangt¹³. Om wendbaar te blijven is het van belang om beleid snel aan te kunnen passen aan ontwikkelingen in de samenleving.

Om die reden hebben we gekozen voor een visiedocument, waar we de huidige en toekomstige activiteiten om onze doelstellingen te behalen kunnen toetsen.

De visie en de leidende principes zoals omschreven in 3.2 zijn de basis voor onze aanpak.

De komende periode gaan we meer samenwerken met netwerkpartners en inwoners nadrukkelijk betrekken bij ons minimabeleid.

Flexibel beleid

Speerpunt is het inzetten van flexibel beleid. Dit betekent dat het beleid aangepast mag worden met oog en hart voor de inwoner. We richten het minimabeleid meer dynamisch en flexibel in, zodat we beter kunnen aansluiten op de hulpvraag en de behoefte van de inwoners met een laag inkomen¹⁴. We doen dit door in te spelen op maatschappelijke en economische ontwikkelingen en nieuwe inzichten die we aankomende periode opdoen.

Een heel actueel thema is op dit moment de sterke stijging van de energielasten. Wij zullen ons beraden, nadat de landelijke compensaties bekend zijn of en op welke wijze wij onze minima hierin kunnen ondersteunen. Hiervoor moeten wij wel de financiën en middelen voor hebben.

5.2 Aandachtsgroepen

Binnen de doelgroep van het minimabeleid zijn er een aantal groepen waar we specifiek aandacht aan besteden.

Kinderen en jongeren

We hebben in deze nota specifiek aandacht voor de **kinderen en jongeren** die opgroeien in armoede. Uit onderzoek is gebleken dat de gevolgen voor hun mentale gezondheid en welzijn enorm zijn.

Ons beleid is erop gericht dat kinderen en jongeren toch mee kunnen doen, ook wanneer hun ouder(s)/verzorger(s) het financieel zwaar hebben. Voorbeelden hiervan zijn de doorontwikkeling van de GelrePas en de uitbreiding van het Kindpakket.

Werkende armen

Momenteel zijn er veel werkende armen. Dit kunnen inwoners zijn met een minimuminkomen of net daarboven en hoge lasten, maar ook zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel), die soms niet eens het minimuminkomen halen.

Door de coronapandemie zijn zzp'ers hard getroffen met een verhoogd risico op armoede en/of schuldenproblematiek. Het feit dat op dit moment de overheidssteun (Tozo/Tonk) afgebouwd wordt verhoogt dit risico. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk om niet in armoede en/of schuldenproblematiek terecht te komen. Wij ondersteunen de inwoners die dat willen. We hebben contact opgenomen met de inwoners die zzp'er zijn en ondersteunen hen die dat willen. Op dit moment is er een specifieke regeling van het Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) voor deze groep ontwikkeld.

Bijstandsgerechtigden

Van bijstandsgerechtigden en met name zij die langdurig van een bijstandsuitkering leven is bekend dat zij het financieel zwaar hebben. We zouden verwachten dat deze groep (die wij als gemeente het best kennen) gebruik maakt van alle ondersteunende voorzieningen die er zijn. Toch hebben wij signalen dat dat niet het geval blijkt te zijn en is het gebruik van de GelrePas bijvoorbeeld in verhouding laag. In de komende periode gaan wij de data hierover op orde brengen.

Ouderen

---

¹³ Benchmark Berenschot (2021).

¹⁴ Gemeente Renkum: Kadernota Sociaal Domein (2020-2022).

Vanuit de Renkumse samenleving bereiken ons berichten dat onze ouderen, hoewel veelal niet direct een minimuminkomen hebben, toch te lijden hebben onder het feit dat hun pensioen al jaren niet meegroeit met de inflatie. Zij gaan (zeker de ouderen die huren) ieder jaar er iets op achteruit. De toenemende kosten voor energie van deze groep die vaak ook vaker thuis is, versterken deze situatie.

Uit de netwerkbijeenkomst beleid minima en schulddienstverlening van oktober 2021 kwam naar voren dat ouderen over beperkte digitale vaardigheden beschikken en minder zichtbaar zijn. Hiervoor biedt SeniorWeb17¹⁵ en bibliotheek Veluwezoom ondersteuning. De digitale toegang was met name moeizaam tijdens de coronapandemie.

Geen laag inkomen, wel (risico op) armoede

Juist nu blijkt dat een hoger inkomen niet altijd een garantie is voor het voorkomen van armoede. Met name hoge vaste lasten (woningcrisis) en schulden (beslagleggingen) kunnen hier de oorzaak van zijn.

Ook heeft deze groep geen volledig recht op de belastingtoeslagen en kan ook geen beroep doen op allerlei minimaregelingen. Onder de streep kan er dan ook weinig geld overblijven om van te leven.

Een andere groep zijn de flexwerkers. Deze groep verkeert vaak in financieel onzekere omstandigheden. Dit heeft op allerlei gebieden negatieve gevolgen. Door 'onze' flexwerkers' beter te leren kennen, kunnen we afwegen welke ondersteuning voor deze groep passend zou zijn om te voorkomen dat zij in armoede en/of schuldenproblematiek terechtkomen.

Tenslotte zijn er inwoners die een hoger inkomen hebben dan 120% van het WSM, maar die moeilijk rond kunnen komen. Door middel van de vroegsignalering (in het kader van schulddienstverlening) willen we eerder in contact komen met deze groep inwoners.

5.3 Actiepunten

We hebben een aantal actiepunten waar we aankomende jaren aan werken om armoede en schuldenproblematiek in onze gemeente te voorkomen en te bestrijden.

Iedereen die kan werken aan het werk en werk moet lonen

Werk, ook parttime werk, mag niet leiden tot armoede. We willen stimuleren dat inwoners uit de bijstand weer gaan werken, ook wanneer alleen deeltijd werken mogelijk is en ondersteunen hen daarbij als zij dat willen (zie Bijlage I).

We willen voorkomen dat er sprake is van armoedeval: dit betekent dat het netto-inkomen van de inwoner nauwelijks stijgt, wanneer de inwoner (meer) gaat werken, omdat toeslagen dalen. Met de stijgende inflatie is er meer kans op armoedeval. Het rijk kan hier iets aan doen. Zij gaan tenslotte over de inkomenspolitiek.

Het gaat daarbij niet alleen om mensen die vanuit de bijstand gaan werken, maar ook om inwoners die al werken maar moeilijk kunnen rondkomen omdat toeslagen, landelijke regelingen en gemeentelijke regelingen vervallen wanneer zij meer gaan werken.

Wij willen ervoor zorgen dat werken en meedoen loont, zowel financieel als maatschappelijk¹⁶. Om inwoners te ondersteunen bij het blijven participeren in de samenleving hebben wij wel financiële middelen nodig.

De doorontwikkeling van de GelrePas

Naar aanleiding van de evaluatie van de GelrePas in 2018 door de bij de GelrePas aangesloten gemeenten heeft er in 2020 een besluitvorming plaatsgevonden rond de doorontwikkeling van de GelrePas.

Met ingang van 1 januari 2021 is de nieuwe GelrePas ingevoerd en krijgen pashouders meer keuzevrijheid om binnen een vastgesteld persoonlijk tegoed, zelf te kiezen waar zij hun persoonlijk tegoed aan willen besteden op het gebied van sport, cultuur, educatie en recreatie (zie Bijlage II).

---

¹⁵ SeniorWeb biedt computer-, internet-, tablet- en smartphone cursussen in de gemeente Renkum voor ouderen.

¹⁶ Gemeente Renkum: Kadernota Sociaal Domein (2020-2022).

Met de doorontwikkeling van de GelrePas komt er meer gebruiksgemak en een aantrekkelijker aanbod voor onze inwoners.

Naar verwachting zal de doorontwikkeling van de GelrePas leiden tot een lichte toename in het gebruik van het persoonlijk tegoed en het aantal pashouders, omdat we beter voldoen aan de hulpvraag en de behoefte van de inwoners met een laag inkomen.

Uitvoeringsorganisatie Paspertous streeft ernaar om ongeveer € 50 korting te realiseren per pashouder per jaar, waardoor de pashouders meer met hun persoonlijk tegoed kunnen doen. Bovendien zijn er ook aanbieders die op vertoon van de pas korting geven, zonder dat er een bedrag van het persoonlijk tegoed wordt afgeschreven.

- Sociaal partnerportaal

In de komende periode gaan we de doelmatigheid van de GelrePas verder verbeteren. Hiervoor richten we per 1 januari 2022 het Sociaal partnerportaal in van Stichting Leergeld Arnhem en Jeugdfonds Sport & Cultuur Gelderland op de website en App van de GelrePas.

Via dit portaal kunnen de pashouders zien welke voorzieningen deze partners aanbieden en kunnen zij aanvragen daarvoor doen.

- Inwoners betrekken bij het samenstellen van een aantrekkelijker aanbod

Ook gaan we pashouders meer betrekken bij het samenstellen van het aanbod en programma van de GelrePas. Met een aantrekkelijker aanbod sluiten we beter aan bij de belevingswereld en behoefte van de pashouders.

Bestrijden kinderarmoede

Wij vinden het belangrijk dat elk kind gelijke kansen heeft voor het ontwikkelen van het talent van het kind. Niet alleen vinden wij het onrechtvaardig wanneer kinderen geen gelijke kansen hebben, speelt er ook een economisch belang, namelijk dat we elk kind later nodig hebben in de maatschappij. Dit kan alleen wanneer elk kind de kans krijgt om het talent van het kind te ontdekken.

Stichting Leergeld Arnhem en de gemeente Renkum constateren dat kinderen en jongeren uit gezinnen met een laag inkomen meer risico lopen om uit te vallen van school bijvoorbeeld. Goed onderwijs stelt deze kinderen en jongeren in staat om hun talent te benutten en werk te vinden dat bij hen past. Om dit te bereiken gaan we zorgen dat kinderen die opgroeien in armoede van 2 tot en met 18 jaar gehoord, gezien en begrepen worden door medewerkers van het onderwijs, gemeente en andere partners en dat zij de juiste zorg en ondersteuning krijgen. Alleen op die manier kunnen wij de intergeneratiele problematiek doorbreken en stimuleren dat zij een goede toekomst krijgen.

Hiervoor gaan wij samenwerken binnen de beleidsterreinen, jeugd, minima, participatie, sport en cultuur, maar ook met onderwijsinstellingen, kinderopvang en maatschappelijke partners zoals Renkum voor Elkaar en Stichting Leergeld Arnhem.

Het doel daarvan is om vroeg te signaleren dat een kind in armoede opgroeit, welk talent het kind heeft en hoe het kind geholpen kan worden om het talent van het kind verder te ontwikkelen.

Om kinderen en jongeren uit de armoede te houden of te halen gaan we passende instrumenten inzetten.

- Uitbreiden van het Kindpakket

Voor kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan is een smartphone een onmisbaar item. Zij loggen in met hun mobiel om het lesrooster, cijfers en dergelijke te raadplegen en volgen sinds de coronapandemie online les.

In samenwerking met Stichting Leergeld Arnhem gaan we aan kinderen, die naar het voortgezet onderwijs (naar de brugklas) gaan, een smartphone verstrekken, inclusief accessoires en beltegoed. Het Kindpakket wordt daarmee uitgebreid.

Het is belangrijk dat kinderen van groep 7 en 8 van de basisschool en jongeren van het voortgezet onderwijs financiële kennis en vaardigheden opdoen om geldproblemen en schulden te voorkomen.

Er zijn lesmethodes beschikbaar waarmee kinderen in de praktijk kunnen oefenen hoe zij met geld om moeten gaan. Wij gaan dit instrument ook inzetten binnen onze gemeente.

Door de Adviesraad Sociaal Domein en de Jongerenraad is aangegeven dat er behoefte is aan ondersteuning bij het vinden van een bijbaantje of een stageplek voor jongeren, die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Aan Jong Renkum voor Elkaar wordt gevraagd dit op te pakken, omdat het valt binnen de opdracht van de jongerenwerkers van Renkum voor Elkaar.

Samenwerking versterken met inwoners en netwerkpartners

De inwoners en netwerkpartners gaan wij meer betrekken bij ons minimabeleid (zie bijlage III). Daarnaast stimuleren we meer contact tussen de inwoners onderling en het contact tussen de inwoners, de netwerkpartners en ons als gemeente, zodat deze partijen informatie, kennis en ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen.

Met de netwerkpartners en particuliere initiatiefnemers willen we gezamenlijk of soms in deelgroepen bij elkaar komen om elkaars aanbod/expertise te leren kennen, kennis en ervaringen uit te wisselen. Maar ook om met elkaar te praten over het gezamenlijk voorkomen en bestrijden van armoede en (problematische) schulden, het vroeg signaleren van problemen bij gezinnen met een laag inkomen en/of schuldenproblematiek en het samen geven van goede ondersteuning.

- **Netwerkbijeenkomst**

In oktober 2021 heeft er een netwerkbijeenkomst plaatsgevonden.

Hier gaven wij als gemeente informatie over de beleidsnota's minimabeleid en schulddienstverlening. We vroegen netwerkpartners actief om input, die we in deze beleidsnota's hebben verwerkt. Uit de netwerkbijeenkomst kwam naar voren dat de netwerkpartners het positief vinden dat de gemeente Renkum zich focust op preventie, bestrijden kinderarmoede en dorpsgericht werken. Netwerkpartners kwamen nog met nieuwe input over dat de gemeente Renkum rekening moet houden met o.a. de informatieverstrekking over, en daarmee de vindbaarheid van, de netwerkpartners in de dorpen en maatwerk leveren.

De eerste netwerkbijeenkomst was leerzaam en inspirerend. Het is onze gezamenlijke wens om jaarlijks een netwerkbijeenkomst te organiseren om informatie en kennis met elkaar op te halen over armoede en schuldenproblematiek in onze gemeente.

6. Financieel kader

6.1 Meerjarenbegroting 2022-2025

De indeling van de budgetten voor de beleidsnota *Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021-2025* is als volgt:

Categorie	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Bijzondere bijstand	1.009.977*	692.820**	673.969	673.969	673.969
Minimabeleid totaal	245.831	222.331	222.331	222.331	222.331
Bestrijden kinderarmoede	125.664	123.164	123.164	123.164	123.164
Gelrepas + uitvoeringskosten	116.500	95.500	95.500	95.500	95.500
Vakantie-activiteiten kinderen	3.667	3.667	3.667	3.667	3.667
Schulddienstverlening totaal	84.227	253.042	175.587	175.587	175.587
Preventie en nazorg	4.020	88.835***	11.380	11.380	11.380
Schuldsanering en bemiddeling	80.207	164.207	164.207	164.207	164.207
Eindtotaal	1.340.035	1.168.193	1.071.887	1.071.887	1.071.887

Tabel 3: *Begroting Doorontwikkeling integraal en activerend minimabeleid 2021-2025.*

* *Inclusief 336.008 Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (Tonk).*

***Incidenteel hoger i.v.m. 19.000 incidentele coronagelden.*

****Incidenteel hoger i.v.m. 77.000 incidentele coronagelden.*

Budget GelrePas 2022

Op 1 januari 2021 is de vernieuwde GelrePas van start gegaan. Een pas met een aantrekkelijker aanbod, meer keuzevrijheid en gebruiksgemak leidt tot een toename van het gebruik van het persoonlijk tegoed van de pas en het aantal pashouders. Het reguliere GelrePasbudget is daar niet op berekend.

Voor 2021 hebben we een totaalbudget van € 134.500. Dit budget is samengesteld uit een structureel budget van € 95.500 en een extra incidenteel budget van €39.000 uit de voorjaarsnota 2021. Gedeeltelijk is dit incidenteel budget gevoed door een voordeel op de GelrePas 2020 (€ 18.000) en een extra investering van € 21.000. Wij stellen voor een mogelijk voordeel van de GelrePas 2021 ook te bestemmen voor de uitvoering van de GelrePas in 2022.

Met de doorontwikkeling van de GelrePas kunnen de programmakosten gemonitord worden. Hierdoor zijn we in staat om voor volgend jaar een reële begroting voor de GelrePas op te stellen. Maar omdat het door de coronapandemie geen 'normaal' jaar is, geeft een meting geen reëel beeld.

Wanneer de coronapandemie voorbij is kunnen we betere budgetmatige keuzes maken en willen we het structurele budget voor de GelrePas verhogen.

Voorstel is om in het derde kwartaal van 2022 te kijken naar wat het gebruik is van de GelrePas en aan de hand van die gegevens te bepalen met welk bedrag het structurele budget van de GelrePas in 2023 verhoogt moet worden om de programmakosten te dekken.

Bijlagen

Bijlage I Doorontwikkeling re-integratie

In het kader van de re-integratie nemen we verschillende stappen om te bevorderen dat onze inwoners met een bijstandsuitkering die weinig kansen op de arbeidsmarkt hebben toch een baan vinden. Daarnaast vinden we het belangrijk dat we een optimale dienstverlening vormgeven voor inwoners die met een bijstandsuitkering parttime en/of wisselend werken.

FIP-methodiek

Aankomende periode wordt er een pilot uitgevoerd via de FIP-methodiek (Frequent Intensief Persoonlijk contact-methode).

Het Sociaal Team onderzoekt of deze integrale methodiek resultaten oplevert voor inwoners die naar verwachting een traject van een jaar of langer nodig hebben om werk te vinden. Ook gaan we trajecten starten met ondersteuning voor specifieke groepen zoals oudere werkzoekenden.

Deeltijdwerk

Het Sociaal Team implementeert de volgende punten om de overgang van uitkering naar werk te verbeteren:

- Deeltijdwerk ook als doel benoemen in werkplannen;
- Startgesprek bij deeltijdwerk;
- Nazorggesprek met inzicht over toekomstige netto inkomenssituatie;
- Informatie over inkomsten tijdens en na bijstandsuitkering verbeteren.

Werk moet lonen

Wij zijn bezig met de volgende gemeentelijke maatregelen zodat werken loont en armoedeval wordt voorkomen:

- Met behulp van de tool 'WerkloonT' ondersteunt het Sociaal Team inwoners bij aanvaarding van werk door inzicht te geven in de effecten van de inkomstenwijziging. Dit voorkomt de negatieve inkomensgevolgen achteraf;
- Bij huishoudens met twee partners wordt samen met hen onderzocht of beide partners, indien mogelijk, (deeltijd) kunnen gaan werken, zodat het totale inkomen hoger wordt;
- De gemeentelijke minimaregelingen vervallen voor onze inwoners bij een gezamenlijk inkomen tot 120% van het WSM.

We gaan bezien of het haalbaar is om de inkomensgrens voor het Kindpakket en de Gelrepas te verhogen naar 150% van het WSM voor paren met kinderen van 4 t/m 17 jaar, om te voorkomen dat kinderen niet de dupe worden van armoedeval. Wanneer de uitvoering bij de Landelijke overheid komt te liggen, dan zullen de gemeentelijke maatregelen opgeschort worden.

Bijlage II   **Doorontwikkeling GelrePas**

De doorontwikkelde GelrePas houdt het volgende in:

Een website, App en een pas

Persoonlijk tegoed op pas

Een aantrekkelijk aanbod

Sociaal partnerportaal

Een website, App en pas

De doorontwikkelde GelrePas is gedigitaliseerd en heeft een interactieve website, en App met een 'Mijn GelrePas' omgeving. Via de website en de App kan de pashouder onder meer: zien welke activiteiten/acties er zijn; zich voor activiteiten opgeven; bijhouden wat het saldo is van het persoonlijke tegoed; een vervangende pas of begeleiderspas aanvragen.

Persoonlijk tegoed op pas

De betreffende inwoner ontvangt een pas met een persoonlijk tegoed. De pashouder kan naar eigen keuze het persoonlijk tegoed vrij besteden bij geselecteerde aanbieders. De afzonderlijke tegoeden voor activiteiten op het gebied van sport, cultuur, educatie en recreatie verdwijnen daarmee. Ook hoeven de pashouders niet meer eerst een eigen bijdrage te betalen voordat zij gebruik kunnen maken van het tegoed. Door de pas of de barcode op de App bij een aanbieder te scannen, wordt automatisch het verschuldigde bedrag van het persoonlijk tegoed afgeschreven.

De hoogte van het persoonlijke tegoed is afhankelijk van de leeftijdscategorie waar de pashouder in valt.

Kinderen ontvangen een hoger tegoed dan de volwassenen. Voor 65-plussers is het tegoed lager omdat er veel seniorenkortingen zijn.

De tegoeden per leeftijdscategorie zijn door het College voor 2021 als volgt vastgesteld:

- 0 t/m 3 jaar   € 0,- (nemen deel op pas ouders)
- 4 t/m 11 jaar   € 250,-
- 12 t/m 17 jaar   € 275,-
- 18 t/m 64 jaar   € 175,-
- 65 jaar en ouder   € 100,-

De keuzes voor deze tegoeden zijn gemaakt op basis van het huidige beschikbare budget voor de GelrePas 2021, de cijfers van het gebruik van het GelrePas aanbod in 2019, een verwachte stijging van het gebruik door de huidige pashouders en een toename van pashouders in 2021.

Een aantrekkelijk aanbod

In overleg met onze inwoners komt er een uitbreiding van het activiteitenaanbod voor de pashouders. Hiermee willen we beter voldoen aan de vraag en de behoefte van de inwoners voor een aantrekkelijker aanbod. Het vernieuwde aanbod kan bekeken worden via de website en App van de GelrePas.

Sociaal partnerportaal

In 2022 gaan we van start met het Sociaal partnerportaal op de website en App van de GelrePas voor Stichting Leergeld Arnhem en Jeugdfonds Sport & Cultuur Gelderland. Via dit portaal kunnen de houders van de GelrePas zien welke voorzieningen deze partners aanbieden en kunnen zij aanvragen daarvoor doen. Stichting Leergeld Arnhem gaat het Kind-/Jeugdtegoed afgeschot op de pas/App van de GelrePas zetten, zodat de pashouders bij geselecteerde winkels kleding, schoenen en schoolspullen kunnen kopen.

Bijlage III   **Doorontwikkeling samenwerking met inwoners en netwerkpartners**

De doorontwikkeling op het gebied van samenwerking met inwoners en netwerkpartners houdt het volgende in:

Raad van Kinderen

Sociaal café

Netwerkbijeenkomsten

Raad van Kinderen

Naast de Jongerenraad en een kinderburgemeester is er ook een Raad van Kinderen. Met de Raad van Kinderen geven wij kinderen in onze gemeente een stem. We betrekken kinderen op een niet-vrijblijvende manier als gelijkwaardige gesprekspartner bij besluitvorming over onderwerpen die hen aangaan. Het eerste onderwerp is het voorkomen en bestrijden van armoede en schuldenproblematiek.

Sociaal café

Door periodiek een Sociaal Café met wisselende thema's te organiseren in onze gemeente, kunnen inwoners met elkaar in contact komen, kan uitwisseling van kennis en ervaringen plaatsvinden. Ervaringsdeskundigen en organisaties worden uitgenodigd om hun kennis en informatie te delen. Voor ons als gemeente leveren dergelijke bijeenkomsten veel informatie op over welke problemen er binnen onze gemeente spelen en welke vragen er leven bij de inwoners. Maar ook om de inwoners te informeren over activiteiten/ontwikkelingen, voorzieningen en ondersteuning in onze gemeente.

Netwerkbijeenkomsten

Naar behoefte willen we netwerkbijeenkomsten organiseren over thema's rondom armoede en schuldenproblematiek. De focus ligt op het met elkaar verbinden van professionals en particuliere initiatiefnemers en het leren van elkaar. Ook kan er tijdens deze bijeenkomsten het gesprek aangegaan worden over het gezamenlijk bestrijden en voorkomen van armoede en schulden, vroeg signaleren van problemen bij gezinnen met een laag inkomen en het samen geven van goede ondersteuning.